

128

ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

Державна система забезпечення
єдності вимірювань

**МЕТРОЛОГІЧНЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

Основні положення

ДСТУ 2682—94

Видання офіційне

БЗ № 1—94/85

16890

ДЕРЖСТАНДАРТ УКРАЇНИ
Київ

ДСТУ 2682—94

ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

Державна система забезпечення
єдності вимірювань

**МЕТРОЛОГІЧНЕ
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ**

Основні положення

Видання офіційне

ДЕРЖСТАНДАРТ УКРАЇНИ
Київ

ПЕРЕДМОВА

1 РОЗРОБЛЕНО Державним науково-виробничим об'єднанням «Метрологія» (ДНВО «Метрологія») Держстандарту України

ВНЕСЕНО Управлінням державної метрологічної служби Держстандарту України

2 ЗАТВЕРДЖЕНО І ВВЕДЕНО В ДІЮ наказом Держстандарту України № 189 від 26 липня 1994 р.

В цьому стандарті реалізовані норми Декрету Кабінету Міністрів України «Про забезпечення єдності вимірювань» №40—93 від 26 квітня 1993 р.

3 ВВЕДЕНО ВПЕРШЕ

4 РОЗРОБНИКИ: В. Ф. Марков, к.т.н; О. Є. Малецька

ЗМІСТ

	С.
1 Галузь використання	1
2 Нормативні посилання	1
3 Визначення	2
4 Основи метрологічного забезпечення	2
5 Мета та основні завдання метрологічного забезпечення	3
6 Структура метрологічної служби України	5
7 Функції державної метрологічної служби	6
8 Функції відомчих метрологічних служб	11
9 Форми взаємодії органів державної і відомчих метрологічних служб	13
10 Відповідальність за стан метрологічного забезпечення	13

ДСТУ 2682—94

ДЕРЖАВНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНА СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЄДНОСТІ ВИМІРЮВАНЬ
МЕТРОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
Основні положення

ГОСУДАРСТВЕННАЯ СИСТЕМА ОБЕСПЕЧЕНИЯ
ЕДИНСТВА ИЗМЕРЕНИЙ
МЕТРОЛОГИЧЕСКОЕ ОБЕСПЕЧЕНИЕ
Основные положения

STATE SYSTEM FOR ENSURING
THE UNIFORMITY OF MEASUREMENTS
METROLOGICAL ASSURANCE
Basic concepts

Чинний від 1995—01—01

1 Галузь використання

Стандарт установлює основні положення метрологічного забезпечення розроблення, виробництва, випробувань та експлуатації продукції, наукових досліджень, а також інших видів діяльності в усіх галузях економіки України.

Вимоги цього стандарту є обов'язковими для підприємств, установ і організацій, що діють на території України, незалежно від форм власності та видів діяльності, а також громадян-суб'єктів підприємницької діяльності.

2 Нормативні посилання

У цьому стандарті є посилання на ДСТУ 2681—94 ДСВ. Метрологія. Терміни та визначення.

3 Визначення

Визначення термінів:

- метрологія;
- метрологічне забезпечення;
- єдність вимірювань;
- метрологічна служба;
- державна метрологічна служба;
- відомча метрологічна служба;
- засіб вимірювальної техніки;
- засіб вимірювань

відповідають ДСТУ 2681.

4 Основи метрологічного забезпечення

4.1 Метрологічне забезпечення складається із наукової, законодавчої, нормативної, технічної та організаційної основ.

4.2 Науковою основою метрологічного забезпечення є метрологія.

4.3 Законодавчою основою метрологічного забезпечення є Закони України, Декрети і постанови Кабінету Міністрів України, які спрямовані на забезпечення єдності вимірювань.

4.4 Нормативною основою метрологічного забезпечення є державні стандарти та інші документи державної системи забезпечення єдності вимірювань (ДСВ), відповідні нормативні документи Держстандарту України, методичні вказівки та рекомендації.

4.5 Технічною основою метрологічного забезпечення є:

- система державних еталонів одиниць фізичних величин, яка забезпечує їх відтворення з найвищою точністю;
- система робочих еталонів і зразкових засобів вимірювань, за допомогою яких здійснюється передача розмірів одиниць фізичних величин робочим засобам вимірювань;
- система стандартних зразків складу та властивостей речовин і матеріалів, що забезпечує відтворення одиниць фізичних величин, які характеризують склад і властивості речовин і матеріалів;
- система робочих засобів вимірювальної техніки (засобів вимірювань), які використовуються під час розроблення, виробництва, випробувань та експлуатації продукції, наукових досліджень та інших видів діяльності.

4.6 Організаційною основою метрологічного забезпечення є метрологічна служба України.

4.7 Об'єктами стандартизації Державної системи забезпечення єдності вимірювань є:

- одиниці фізичних величин;

- державні еталони та повірні схеми;
- робочі еталони та зразкові засоби вимірювань;
- методи і засоби повірки, калібрування, випробувань та метрологічної атестації засобів вимірювань;
- номенклатура нормованих метрологічних характеристик засобів вимірювань;
- норми точності вимірювань;
- способи вираження та форми подання результатів і характеристики точності вимірювань;
- методики виконання вимірювань;
- методики оцінки вірогідності та форми подання даних про властивості речовин і матеріалів, вимоги до проведення експертизи, а також атестації цих даних;
- вимоги до стандартних зразків складу та властивостей речовин і матеріалів, до стандартних довідкових даних;
- організація і порядок проведення сертифікації, державних випробувань, повірки, калібрування та метрологічної атестації засобів вимірювань;
- порядок проведення метрологічної експертизи нормативної, проектної, конструкторської, технологічної і програмної документації;
- терміни та визначення в галузі метрології;
- порядок та форми здійснення державного метрологічного нагляду;
- порядок здійснення акредитації метрологічних служб, вимірювальних, випробувальних, аналітичних та інших лабораторій на право проведення метрологічних робіт;
- порядок одержання суб'єктами підприємницької діяльності дозволів (ліцензій) на право виготовлення, повірки, калібрування, ремонту, імпорту (ввезення), прокату і продажу засобів вимірювань.

5 Мета та основні завдання метрологічного забезпечення

5.1 Основною метою метрологічного забезпечення є поліпшення якості продукції, підвищення ефективності виробництва, використання матеріальних цінностей та енергетичних ресурсів, а також наукових досліджень.

5.2 Основними завданнями метрологічного забезпечення є:

- установлення одиниць фізичних величин;
- формування системи державних еталонів одиниць фізичних величин і забезпечення її функціонування для відтворення одиниць з найвищою в Україні точністю;
- розроблення методів і засобів передавання розмірів одиниць фізичних величин від еталонів зразковим і робочим засобам вимірювань;

- розроблення науково-методичних, правових та організаційних основ, норм і правил, які необхідні для досягнення єдності та потрібної точності вимірювань;
- розроблення та впровадження в метрологічну практику норм і правил законодавчої метрології, а також документів ДСВ;
- виконання аналізу стану вимірювань у всіх галузях економіки України;
- державний метрологічний нагляд за розробленням, виробництвом, станом, застосуванням, ремонтом, прокатом, продажем, імпортом і зберіганням засобів вимірювань, додержанням метрологічних норм та правил, а також за діяльністю відомчих метрологічних служб;
- державний метрологічний нагляд за кількістю фасованих товарів в упаковках під час продажу та розфасування;
- відомчий метрологічний контроль за розробленням, виробництвом, станом, застосуванням і ремонтом засобів вимірювань, додержанням метрологічних норм і правил;
- проведення державних випробувань, повірки, калібрування та метрологічної атестації засобів вимірювань;
- сертифікація засобів вимірювань;
- виконання робіт із забезпечення єдності і потрібної точності вимірювань для потреб оборони;
- розроблення та атестація методик виконання вимірювань;
- створення та атестація стандартних зразків складу і властивостей речовин і матеріалів;
- розроблення та забезпечення функціонування системи стандартних довідкових даних про фізичні константи і властивості речовин та матеріалів;
- проведення експертизи та атестації даних про властивості речовин і матеріалів;
- проведення метрологічної експертизи нормативної, проєктної, конструкторської та технологічної документації;
- оцінювання відповідності наукової, законодавчої, нормативної, технічної та організаційної основ метрологічного забезпечення потреб економіки України та розроблення програм їх удосконалення;
- проведення акредитації метрологічних служб, вимірювальних, випробувальних, аналітичних та інших лабораторій на право виконання метрологічних робіт;
- організація і здійснення підготовки кадрів у галузі метрології та підвищення їх кваліфікації.

6 Структура метрологічної служби України

- 6.1 Метрологічна служба України складатиметься із державної і відомчих метрологічних служб.
- 6.2 Державна метрологічна служба
- 6.2.1 До складу державної метрологічної служби, яку очолює Державний комітет України зі стандартизації, метрології та сертифікації (Держстандарт України), входять:
- відповідні підрозділи центрального апарату Держстандарту України;
 - головна організація із забезпечення єдності вимірювань в Україні — Державне науково-виробниче об'єднання «Метрологія» (ДНВО «Метрологія»);
 - головні організації з видів вимірювань і напрямів діяльності — ДНВО «Метрологія», Державний науково-дослідний інститут «Система», Український, Дніпропетровський, Івано-Франківський, Харківський та Білоцерківський центри стандартизації та метрології;
 - державні служби єдиного часу і сталонних частот, стандартних зразків речовин і матеріалів, стандартних довідкових даних про фізичні константи, властивості речовин і матеріалів;
 - територіальні органи державної метрологічної служби в Республіці Крим, областях, містах і районах.
- 6.2.2 Головні організації та їх спеціалізацію за видами вимірювань і напрямками діяльності визначає Держстандарт України.
- 6.3 Відомчі метрологічні служби
- 6.3.1 До відомчих метрологічних служб відносяться:
- підрозділи міністерств (відомств), на які покладені функції метрологічної служби;
 - метрологічні служби об'єднань підприємств;
 - метрологічні служби, інші підрозділи, посадові особи в підприємствах і організаціях, незалежно від форм власності, на які в установленому порядку покладені роботи з метрологічного забезпечення.
- 6.3.2 З метою підвищення ефективності функціонування метрологічних служб підприємств та організацій підрозділи метрологічної служби можуть бути підпорядковані посадовій особі, яка керує технічною політикою підприємств (організацій). Роботи з метрологічного забезпечення на підприємствах і організаціях відносяться до основних видів робіт.
- 6.3.3 Для забезпечення організаційно-методичного керівництва та надання технічної допомоги на підприємства і організації, які мають в метрологічній службі висококваліфікований персонал і сучасне технічне оснащення, покладаються функції головних і базових організацій метрологічних служб відповідних галузей.

6.3.4 Головні і базові організації призначаються наказами міністерств (відомств).

6.3.5 Права та обов'язки метрологічних служб міністерств (відомств), підприємств та установ, головних і базових організацій метрологічних служб визначаються положеннями, затвердженими їх керівниками за узгодженням з відповідними органами державної метрологічної служби.

7 Функції державної метрологічної служби

7.1 Держстандарт України здійснює:

- установлення з урахуванням завдань соціально-економічного розвитку України пріоритетних напрямів розвитку метрології;
- розроблення наукових, технічних, законодавчих та організаційних основ метрологічного забезпечення;
- організацію виконання фундаментальних досліджень нових фізичних ефектів і уточнення значень фундаментальних фізичних констант з метою вдосконалення еталонної бази;
- установлення одиниць фізичних величин, що допускаються до застосування;
- організацію робіт, що пов'язані з розробленням, зберіганням і підтриманням на сучасному рівні еталонної бази України;
- установлення єдиного порядку передавання розмірів одиниць фізичних величин від державних еталонів засобам вимірювань;
- установлення єдиних вимог щодо метрологічних характеристик засобів вимірювань і характеристик похибок вимірювань;
- державний метрологічний нагляд за розробкою, виробництвом, станом, застосуванням, повіркою, калібруванням, ремонтом, прокатом, продажем, імпортом і зберіганням засобів вимірювань, дотриманням метрологічних норм і правил, а також за діяльністю відомчих метрологічних служб;
- державний метрологічний нагляд за кількістю фасованих товарів в упаковках під час їх продажу та розфасування;
- застосування до підприємств і організацій правових і економічних санкцій за результатами державного метрологічного нагляду;
- стандартизацію норм і правил метрологічного забезпечення;
- розроблення та затвердження державних стандартів і інших нормативних документів із забезпечення єдності вимірювань;
- організацію державної повірки засобів вимірювань;
- установлення порядку планування і проведення сертифікації, державних випробувань і метрологічної атестації засобів вимірювань;
- затвердження типів засобів вимірювань;

- ведення Державного реєстру засобів вимірювань, допущених до застосування в Україні;
 - організацію розроблення та атестації методик виконання вимірювань;
 - керівництво Державними службами стандартних довідкових даних про фізичні константи, властивості речовин і матеріалів, стандартних зразків речовин і матеріалів, єдиного часу та еталонних частот;
 - сприяння діяльності міністерств (відомств), підприємств і організацій, що спрямована на підвищення ефективності метрологічних робіт і забезпечення єдності та потрібної точності вимірювань;
 - узгодження положень про метрологічні служби міністерств (відомств);
 - акредитацію метрологічних служб, вимірювальних, випробувальних, аналітичних та інших лабораторій на право виконання метрологічних робіт;
 - ліцензування на право виготовлення та імпорту (ввезення) засобів вимірювань;
 - підготовку кадрів у галузі метрології і метрологічного забезпечення та підвищення їх кваліфікації;
 - розроблення концепції участі України в роботі міжнародних організацій з метрології, а також реалізації міждержавних угод у галузі метрології і метрологічного забезпечення;
 - виконання робіт, пов'язаних з взаємознанням результатів державних випробувань і затвердження типу, повірки, калібрування та метрологічної атестації засобів вимірювань.
- 7.2 Головна організація із забезпечення єдності вимірювань в Україні здійснює:
- розроблення концепції забезпечення єдності вимірювань в Україні;
 - розроблення наукових, методичних, організаційних і законодавчих основ забезпечення єдності вимірювань;
 - координацію та виконання фундаментальних досліджень з теоретичних основ метрології, досліджень нових фізичних ефектів і уточнення фундаментальних фізичних констант з метою вдосконалення еталонної бази;
 - створення та вдосконалення в закріплених видах вимірювань державних та вторинних еталонів, зразкових засобів вимірювань з урахуванням потреб економіки, в т.ч. і інтересів оборони;
 - розроблення довгострокових програм створення та забезпечення функціонування державної еталонної бази;
 - відтворення та зберігання в закріплених видах вимірювань одиниць фізичних величин, передавання їх розмірів засобам вимірювань, що належать державній та відомчим метрологічним службам;

— узгодження положень про головні організації відомчих метрологічних служб;

— науково-методичне керівництво територіальними органами державної метрологічної служби і головними організаціями із видів вимірювань;

— розроблення законодавчих і нормативних документів, що регламентують норми та правила метрологічного забезпечення;

— аналіз стану метрологічного забезпечення закріплених видів вимірювань;

— сертифікацію, державні випробування та метрологічну атестацію засобів вимірювань в закріплених видах вимірювань;

— науково-методичне керівництво розробленням комплексних програм метрологічного забезпечення;

— метрологічну експертизу нормативних документів ДСВ;

— підготовку спеціалістів-метрологів вищої кваліфікації;

— виконання інших робіт, спрямованих на вдосконалення метрологічного забезпечення закріплених видів вимірювань або видів метрологічної діяльності;

— участь, за погодженням із Держстандартом України, в роботі міжнародних організацій з метрології;

— виконання спільних науково-дослідних робіт з метрологічними організаціями інших країн.

7.3 Головні організації із видів вимірювань і видів метрологічної діяльності здійснюють в закріплених видах вимірювань і метрологічної діяльності:

— виконання фундаментальних досліджень нових фізичних ефектів з метою створення і удосконалення методів і засобів вимірювань вищої точності;

— розроблення та удосконалення державних і вторинних еталонів та вихідних зразкових засобів вимірювань;

— відтворення та зберігання в закріплених видах вимірювань одиниць фізичних величин та передавання їх розмірів засобами вимірювань, що належать державній та відомчим метрологічним службам;

— сертифікацію, державні випробування та метрологічну атестацію засобів вимірювань;

— розроблення нормативних документів на методи і засоби перевірки засобів вимірювань;

— метрологічну експертизу нормативних документів із забезпечення єдності вимірювань;

— роботи з метрологічного забезпечення вимірювальних каналів, вимірювальних і програмних компонентів вимірювально-інформаційних систем та автоматизованих систем керування технологічними процесами;

— виконання інших робіт, спрямованих на вдосконалення метрологічного забезпечення закріплених видів вимірювань або видів метрологічної діяльності.

7.4 Державна служба єдиного часу і еталонних частот здійснює:

— відтворення і зберігання розмірів одиниць часу і частоти;

— формування і зберігання національних шкал атомного і координованого часу;

— визначення параметрів обертання Землі і передачу споживачам даних про ці параметри;

— передачу із заданою точністю еталонних сигналів частоти і часу каналами електрозв'язку і забезпечення споживачів цих сигналів офіційною інформацією довідкового характеру;

— здійснення метрологічного контролю за відповідністю частотно-часової інформації, що передається, встановленим нормам і прийняття необхідних заходів на підтримання параметрів еталонних сигналів частоти і часу в заданих межах.

7.5 Державна служба стандартних зразків речовин і матеріалів здійснює:

— розроблення основних напрямів метрологічного забезпечення вимірювань складу і властивостей речовин і матеріалів на базі застосування стандартних зразків;

— координацію робіт із розроблення та виготовлення державних стандартних зразків;

— організацію робіт з метрологічного оцінювання та атестації методик виконання вимірювань складу і властивостей речовин і матеріалів із застосуванням стандартних зразків;

— виконання науково-дослідних робіт у галузі створення та застосування стандартних зразків;

— розроблення нормативних і методичних документів із питань стандартних зразків;

— акредитацію головних і базових організацій з розроблення стандартних зразків;

— експертизу, атестацію і затвердження стандартних зразків;

— інформаційне забезпечення підприємств і організацій з питань стандартних зразків;

— ведення реєстру державних стандартних зразків;

— участь у співробітництві із зарубіжними службами стандартних зразків.

7.6 Державна служба стандартних довідкових даних про фізичні константи, властивості речовин і матеріалів здійснює:

— установлення і прогнозування потреби економіки України в довідковій інформації про властивості речовин і матеріалів;

— підготовку довідкової інформації про фізичні константи і властивості речовин і матеріалів;

— виконання науково-технічної експертизи і атестації стандартних довідкових даних;

— розроблення методичних і інших нормативних документів, що регламентують функціонування служби стандартних довідкових даних;

— виконання метрологічної експертизи нормативних документів із питань, які мають відношення до стандартних довідкових даних;

— координацію, науково-методичне і метрологічне забезпечення науково-дослідних робіт щодо визначення властивостей речовин і матеріалів, із систематизації та оцінювання вірогідності даних про властивості речовин та матеріалів, що публікуються в технічній літературі;

— виконання наукових досліджень у галузі удосконалення методів одержання, оцінки вірогідності, систематизації, узагальнення і застосування даних про властивості речовин та матеріалів;

— інформаційне забезпечення підприємств і організацій України достовірними довідковими даними про фізичні константи та властивості речовин і матеріалів;

— участь у співробітництві із зарубіжними центрами даних і службами стандартних довідкових даних.

7.7 Територіальні органи державної метрологічної служби здійснюють на закріпленій за ними території:

— зберігання і підтримування на належному рівні робочих еталонів і вихідних зразкових засобів вимірювань та передавання розмірів одиниць фізичних величин зразковим і робочим засобам вимірювань;

— державний метрологічний нагляд за розробленням, виробництвом, станом, застосуванням, повіркою, калібруванням, ремонтом, зберіганням, прокатом, продажем, імпортом засобів вимірювань і дотриманням метрологічних норм та правил, а також за діяльністю відомчих метрологічних служб;

— державний метрологічний нагляд за кількістю фасованих товарів в упаковках під час їх продажу та розфасування;

— державні випробування засобів вимірювань;

— державну повірку та метрологічну атестацію засобів вимірювань;

— узгодження положень про базові організації метрологічних служб і метрологічні служби підприємств та організацій;

— виконання особливо точних вимірювань;

— підготовку та підвищення кваліфікації метрологів;

— аналіз стану вимірювань в регіоні;

— участь в атестації вимірювальних, випробувальних, аналітичних та інших лабораторій;

— акредитацію метрологічних служб і підрозділів підприємств і організацій незалежно від форм власності на право виконання метрологічних робіт;

— ліцензування діяльності підприємств та організацій незалежно від форм власності, а також громадян-суб'єктів підприємницької діяльності на право ремонту, прокату і продажу, відомчої повірки та калібрування засобів вимірювань;

— інформаційне забезпечення відомчих метрологічних служб регіону з питань метрологічного забезпечення;

— виконання інших робіт із метрологічного забезпечення.

8 Функції відомчих метрологічних служб

8.1 Підрозділи міністерств (відомств), які виконують функції метрологічної служби, здійснюють:

— визначення основних напрямів розвитку робіт з метрологічного забезпечення розроблення, виробництва, випробувань і експлуатації продукції на підпорядкованих підприємствах та організаціях;

— аналіз стану вимірювань на підпорядкованих підприємствах (організаціях);

— установаження раціональної номенклатури застосовуваних засобів вимірювань;

— розроблення та впровадження державних і галузевих стандартів з питань метрологічного забезпечення;

— розвиток відомчої метрологічної служби, координацію діяльності головних і базових організацій метрологічних служб;

— організацію розроблення та випуску зразкових засобів вимірювань, необхідних для виконання повірки засобів вимірювань, що випускаються;

— організацію проведення робіт, необхідних для забезпечення єдності і потрібної точності вимірювань на підпорядкованих підприємствах, у т.ч. відомчої повірки, калібрування та метрологічної атестації засобів вимірювань;

— організацію та проведення відомчого метрологічного контролю;

— організацію підготовки та підвищення кваліфікації кадрів у галузі метрології;

— роботи з міжнародного співробітництва в галузі метрології.

8.2 Головні організації метрологічних служб здійснюють:

— перспективне планування робіт із метрологічного забезпечення розроблення, виробництва, випробувань та експлуатації продукції;

— координацію діяльності і методичне керівництво базовими організаціями метрологічної служби та метрологічними службами підприємств і організацій;

— розроблення та впровадження методів і засобів вимірювань, автоматизованого контрольованого обладнання, вимірювально-інформаційних систем, комплексів повірочного обладнання, а

також стандартних зразків складу та властивостей речовин і матеріалів в закріплених видах діяльності;

— організацію робіт із створення та впровадження методик виконання вимірювань;

— метрологічну експертизу технічних завдань, проектної, конструкторської, технологічної документації, проєктів стандартів та інших нормативних документів, методик виконання вимірювань;

— відомчий метрологічний контроль за діяльністю базових організацій метрологічної служби та метрологічних служб підприємств, за розробленням, виробництвом, станом, застосуванням і ремонтом засобів вимірювань, за впровадженням і додержанням метрологічних норм та правил.

8.3 Базові організації метрологічних служб здійснюють:

— розроблення та впровадження сучасних засобів і методів вимірювань для контролю параметрів виробничих процесів на закріплених підприємствах або в закріпленій галузі діяльності;

— усташовлення раціональної номенклатури засобів вимірювань та оптимальних норм точності вимірювань на закріплених підприємствах (організаціях);

— координацію і методичне керівництво роботами з метрологічного забезпечення (досліджень, виробництва, випробувань та експлуатації продукції або видів діяльності) на закріплених підприємствах;

— метрологічну атестацію засобів вимірювань і методик виконання вимірювань;

— метрологічну експертизу технічних завдань, проектної, конструкторської та технологічної документації, проєктів стандартів та інших нормативних документів, методик виконання вимірювань;

— відомчий метрологічний контроль за розробленням, виробництвом, станом, застосуванням і ремонтом засобів вимірювань, за впровадженням і додержанням метрологічних норм та правил.

8.4 Метрологічні служби, інші підрозділи, посадові особи в об'єднаннях підприємств, підприємствах і організаціях незалежно від форм власності, на яких в установленому порядку покладені роботи з метрологічного забезпечення, здійснюють на відповідних підприємствах (організаціях):

— роботи із забезпечення єдності і потрібної точності вимірювань, підвищення рівня метрологічного забезпечення;

— аналіз стану вимірювань;

— створення та впровадження сучасних засобів і методів вимірювань;

— розроблення та атестацію методик виконання вимірювань;

— метрологічну атестацію засобів вимірювань;

— метрологічну експертизу технічних завдань, проектної, конструкторської, технологічної документації, проєктів стандартів і інших нормативних документів, методик виконання вимірювань;

— відомчий метрологічний контроль за розробленням, виробництвом, станом, застосуванням, ремонтом і зберіганням засобів вимірювань, за впровадженням та додержанням метрологічних норм і правил;

— організацію та проведення повірки, калібрування та ремонту засобів вимірювань, що знаходяться в експлуатації;

— впровадження державних і галузевих стандартів з питань метрологічного забезпечення;

— розроблення та впровадження стандартів підприємств та інших документів, що регламентують питання метрологічного забезпечення розроблення, виробництва, випробувань та експлуатації продукції;

— оцінювання метрологічних характеристик засобів вимірювань і характеристик похибок методик виконання вимірювань.

9 **Форми взаємодії органів державної і відомчих метрологічних служб**

9.1 Держстандарт України може надати право державної повірки засобів вимірювань державним підприємствам, установам і організаціям.

9.2 Територіальні органи державної метрологічної служби здійснюють акредитацію відомчих метрологічних служб на право проведення метрологічних робіт, якщо ці види метрологічної діяльності виконуються для інших підприємств і організацій незалежно від форм власності та відомчої підпорядкованості, а також для громадян-суб'єктів підприємницької діяльності.

9.3 Органи державної метрологічної служби, крім обов'язкових робіт, покладених на них чинним законодавством і положеннями про них, можуть надавати науково-методичну допомогу з усіх питань метрологічного забезпечення та метрологічні послуги підприємствам і організаціям незалежно від форм власності, а також громадянам-суб'єктам підприємницької діяльності.

9.4 Керівники підприємств, організацій незалежно від форм власності, а також громадяни-суб'єкти підприємницької діяльності повинні забезпечувати необхідні умови територіальним органам державної метрологічної служби для здійснення ними державного метрологічного нагляду.

10 **Відповідальність за стан метрологічного забезпечення**

10.1 Керівники підприємств, організацій незалежно від форм власності, а також громадяни-суб'єкти підприємницької діяльності, які перешкоджають органам державної метрологічної служби виконувати

покладені на них функції, несуть відповідальність згідно з чинним законодавством.

10.2 Керівники територіальних органів державної метрологічної служби несуть відповідальність за порушення правил здійснення державного метрологічного нагляду та інших покладених на них обов'язків згідно з чинним законодавством і положеннями про ці органи.

10.3 Керівники підприємств (організацій) незалежно від форм власності несуть відповідальність за стан метрологічного забезпечення та виконання метрологічних норм і правил на цих підприємствах (організаціях).

10.4 Громадяни-суб'єкти підприємницької діяльності несуть відповідальність за стан метрологічного забезпечення вимірювань і виконання метрологічних норм і правил у здійснюваній ними діяльності.

УДК 001.4+003.62

Ключові слова: метрологія, єдність вимірювань, законодавча метрологія, метрологічне забезпечення, засоби вимірювань, метрологічна служба
